

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ОДЕСЬКІ ЕТНОГРАФІЧНІ ЧИТАННЯ»

Олександр Головко

Уже кілька років поспіль українські вчені-гуманітарії та колеги з близького зарубіжжя (Білорусі, Молдови, Польщі) приїжджають на великий науковий форум до Одеси. Ідеться про міжнародну конференцію «Одеські етнографічні читання», що зніційована й регулярно проводиться зусиллями етнологів історичного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Завдяки старанням Оргкомітету, який очолюють декан історичного факультету доктор історичних наук, професор В. Г. Кушнір та його заступниця з наукової та виховної роботи кандидат історичних наук, доцент Н. О. Петрова, учасникам заходу щоразу пропонується цікава й актуальна проблематика. Зокрема, у рамках попередніх зібрань дослідники обговорювали питання сучасних трансформацій календарної та весільної обрядовості українців, специфіки вивчення етнокультурних процесів у середовищі діаспори, розглядали критерії «регіональності» та «локальності» традиційної культури, аналізували особливості слов'янсько-східнороманської етнокультурної взаємодії на пограниччі тощо.

Цьогорічна VII Міжнародна наукова конференція, що відбувалася протягом 16–19 червня, була присвячена темі – «Кодима: історія і культура порубіжжя східної і західної цивілізацій». У її роботі взяло участь близько 50 учасників, представників музейних, освітніх і наукових установ Києва, Одеси, Чернігова, Миколаєва, Галича. Пропоновані для обговорення проблеми історії та етнокультурної специфіки Південного Поділля зацікавили й польських дослідників, які приїхали до Одеси численною делегацією. Тривалі терміни заходу уможливили проведення засідань кількох секцій: етнологічної (16 червня, етнографічна світлиця на історичному факультеті), історич-

ної (17 червня, актовa зала університету) та виїзного науково-методичного семінару для вчителів і краєзнавців Кодимщини (19 червня, Будинок культури с. Івашків Кодимського р-ну Одеської обл.).

Під час засідання етнологічної секції, що проходило в пленарному режимі, було виголошено кілька цікавих доповідей. Зокрема, співробітники Музею етнографії Національного заповідника «Давній Галич» Маріанна, Микола та Андрій Бацвіни представили результати польових досліджень традиційної архітектури Опілля, Надія Боренько схарактеризувала особливості народної кераміки Поділля, Ольга Волос висвітлила історію заселення прикодимських поселень Миколаївщини, Катерина Литвин наголосила на інформаційному потенціалі церковних епархіальних описів як народознавчих джерел. Кандидат історичних наук Світлана Маховська на прикладі весільної обрядовості зацентрувала увагу на особливостях формування наративної бази в «порубіжному» полі. Конструктивним особливостям рибальського знаряддя коша кагульського, що побутувало на українсько-молдовському пограниччі, присвятив розвідку Сергій Сіренко. Участь у роботі цієї секції взяли також етологи з Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Наталія Литвинчук та Олександр Головко, які у своїх виступах розкрили специфіку господарсько-культурних взаємовпливів на українсько-російському та українсько-молдовському пограниччях.

На наступному засіданні, що було присвячене історії заселення Південного Поділля й українсько-польській міжкультурній інтеракції, результати своїх досліджень представили знані українські етологи, зосібна Олена Боряк (доповідь «Кордон, пограниччя, фронтир: до

історії осмислення понять») та Олександр Васянович (доповідь «Проникнення польських елементів у духовну культуру української дрібної шляхти в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.»), а також історики з провідних вузів Польщі. У рамках роботи історичної секції цікаву розвідку про лікувальні властивості вогню в народній педіатрії населення українсько-польського пограниччя представила співробітниця відділу «Український етнологічний центр» ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Дзвенислава Ганус.

18 червня 2016 року організаторами була передбачена поїздка у с. Івашків Кодимського району Одеської області, де вперше на теренах Південного Поділля відбувався етноекофестиваль «Кодима-фест». Упродовж двох днів учасники конференції мали можливість ближче ознайомитися з місцевим культурним колоритом: відвідати майстер-класи народних майстрів, узяти участь в інтерактивній реконструкції весілля, скуштувати традиційні страви, поспілкуватися зі старожилами, а також здійснити деякі етнографічні спостереження. 19 червня в рамках роботи фестивалю науковці провели виїзний науково-методичний семінар, аби зацентувати увагу вчителів, краєзнавців і бібліотекарів району на специфіці вивчення іс-

торії рідного краю. Доповіді про особливості заселення регіону, про збережену тут польську культурну спадщину виголосили доктор історичних наук В'ячеслав Кушнір та деякі польські історики, а кандидат історичних наук Наталія Петрова розкрила значення в житті громади весільного персонажа нанашки.

Отже, VII Міжнародна наукова конференція «Одеські етнографічні читання» була насичена цікавими заходами та плідними обговореннями, що зачепили актуальні проблеми української етнології. Її результати лягли в основу збірника матеріалів, який опублікували ще до початку заходу. Експеримент організаторів щодо об'єднання на одному майданчику дослідників, котрі розглядали етнологічні та українсько-польські історичні проблеми, можна вважати досить вдалим, адже це сприяло комплексному вивченню заявленої теми. Вагомим досягненням конференції стала також спроба популяризації наукових розвідок у середовищі місцевих освітян та краєзнавців. Слід наголосити на неабияких організаторських здібностях одеських колег-етнологів, які, попри всі сучасні труднощі, роблять важливу справу. Тож побажаємо їм здоров'я й наснаги для нових звершень.